

2n Informe sobre l'impacte del COVID-19 en l'àmbit del Treball Amb Suport i l'ocupació a l'empresa ordinària

N=37 entitats

PRINCIPALS RESULTATS

- Entre els mesos de març i setembre, la xifra de persones amb discapacitat intel·lectual i amb problemes de salut mental demandants d'ocupació s'ha incrementat en 16,4 punts.
- En un semestre s'ha produït una davallada de l'ocupació del 9,3% en persones dels grups de població esmentats. Tanmateix, aquesta taxa no inclou les persones amb contracte laboral en vigor que actualment no estan actives al seu lloc de feina, com ara les afectades per Expedients de Regulació Temporal d'Ocupació (ERTO). Si finalment no s'incorporen la taxa podria ser 11 punts superior (20,3%).
- La manca d'ofertes laborals en un context de recessió econòmica com el que s'albira és la principal preocupació tant de les entitats socials (71,8%) com de les persones usuàries (46,2%). Per això les entitats socials insten l'Administració a promoure polítiques actives d'ocupació que afavoreixin les persones amb més dificultats d'inserció.

INTRODUCCIÓ

A finals de setembre l'Associació Catalana de Treball Amb Suport (ACTAS), AMMFEINA i Dincat van realitzar un qüestionari entre les respectives entitats sòcies per conèixer en detall l'afectació que la pandèmia del coronavirus SARS-CoV-2 està tenint en l'accés al mercat laboral ordinari i en el manteniment del lloc de feina de les persones que fan Treball Amb Suport (TaS)¹. L'objectiu últim d'aquesta enquesta és poder generar, a través de l'anàlisi de les respostes obtingudes, **posicionaments i propostes d'acció** que les federatives traslladin properament tant a l'Administració pertinent com a l'opinió pública.

Els resultats de l'enquesta recollits en aquest informe permeten prendre el pols a la situació comparant dues imatges fixes: a data 1 de març i, per tant, abans que es decretés l'estat com a conseqüència de l'esclat de la pandèmia i a data 1 de setembre i, per tant, un semestre després que això succeís.

¹ El treball amb suport és un model metodològic d'integració laboral que facilita la incorporació al treball ordinari de grups de població de persones amb limitacions significatives de caràcter físic, psíquic o sensorial, a través d'un conjunt d'estratègies i procediments tècnics de suport ajustats a les necessitats de les persones treballadores.

L'informe es basa en dades aportades per **37 entitats socials sense ànim de lucre** que gestionen serveis i programes de treball amb suport a l'empresa ordinària (tant de finançament públic com privat) i fan referència a una mostra de **3.220 persones**.

AFECTACIÓ DEL COVID-19 EN L'OCUPACIÓ DE PERSONES QUE FAN TaS

La recessió econòmica desencadenada per la pandèmia del coronavirus es fa cada cop més palpable en l'ocupació. Segons dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) el total de persones aturades a Catalunya al mes de setembre s'elevava a 506.000. Encara més, durant el tercer trimestre de l'any, malgrat coincidir amb la desescalada i ser un període en què històricament augmenta l'ocupació com a conseqüència de les feines estacionals, 33.600 catalanes i catalans van engreixar les llistes de l'atur. És a dir, en un trimestre s'incrementava la taxa d'atur en un 7% i es situava 20 punts per sobre de les que hi havia en el mateix període de l'any 2019.

La situació de la població general és un reflex força fidel de la que viuen les persones amb discapacitat intel·lectual i les persones amb problemes de salut mental ocupades a l'empresa ordinària. Entre els mesos de març i setembre la davallada de l'ocupació en aquests grups de població, en base a les dades aportades per les 37 entitats participants en l'enquesta, es va situar en un 9,3%. En aquests sis mesos el número de persones treballadores a l'empresa ordinària va passar de 1.426 a 1.292.

Tanmateix, cal tenir en compte que les dades d'atur donades per l'ESCA i les aportades també per les entitats en l'enquesta **no inclouen les persones afectades per un Expedient de Regulació Temporal d'Ocupació (ERTO)**, que es comptabilitzen com a ocupades, o d'altres persones que tot i tenir un contracte laboral en vigor, actualment no estan actives en els seus llocs de feina. A data 1 de setembre el **87,9% de les 1.292 persones amb contracte de treball en vigor es trobava treballant normalment**. Si, finalment, el gruix de població que té previst retornar a la seva feina acabés no fent-ho la caiguda de l'ocupació en aquests grups de població podria arribar a ser del 20,3%.

***Taula 1.** Comparativa del número de persones en cerca de feina i ocupades a data 1 de març i 1 de setembre*

	1/03	1/09	Variació %
En cerca de feina	1.654	1.926	+16,4
Treballant	1.426	1.292	-9,3%

En paral·lel a aquesta caiguda de l'ocupació, les entitats socials han vist com el número de persones demandants de feina **s'incrementava en 16,4 punts** i es passava de 1.654 persones abans de l'esclat de la pandèmia a 1.926 només sis mesos després. Aquesta pujada de la demanda es justifica, en part, perquè hi ha un gruix de persones que arran de la Covid-19 han perdut la seva feina, no s'han pogut incorporar a una que tenien previst o bé han patit una no renovació del seu contracte laboral. El total de persones afectades per una d'aquestes tres situacions vinculades a les 37 entitats participants ascendeix a 152.

Ahora, el 65,8% de les entitats apunten que les necessitats de suport de les persones usuàries dels serveis s'han incrementat en aquest temps.

DAVALLADA DE L'OCUPACIÓ EN UN MERCAT MÉS RESTRINGIT

El daltabaix econòmic provocat per la pandèmia de la Covid-19 dibuixa un escenari laboral molt incert per a les persones amb discapacitat intel·lectual i les persones amb problemes de salut mental, dos dels grups de població que de manera estructural més dificultats registren en l'accés al mercat de treball ordinari.

No és estrany, doncs, que el temor principal de les entitats socials que fan TaS amb persones d'aquests grups de població assenyalin **la manca d'oportunitats laborals i la baixa qualitat de les contractacions que s'intueixen en l'horitzó com la seva principal preocupació (71,8%)** en el mig i llarg termini. El sector tem rebre un increment encara més substancial del número de persones demandants d'ocupació en un context laboral cada cop més restringit.

Les professionals d'ocupació creuen, d'una banda, que es produirà una davallada de les oportunitats laborals de manera generalitzada i que **moltes de les persones que es troben en situació d'ERTO no podran tornar al seu lloc de feina**. De l'altra, auguren que els canvis que es produiran en els sistemes de treball, com ara l'adaptació a un entorn eminentment digital o sotmès a canvis constants per fer front a la pandèmia, seran un obstacle més en l'accés al mercat de treball i en el manteniment del lloc de feina per a les persones amb discapacitat intel·lectual i les persones amb problemes de salut mental.

Les entitats miren també amb preocupació les empreses. Entenen que **en un context de recessió econòmica es trobaran amb un teixit empresarial poc receptiu a la contractació de grups de població amb especials dificultats** i assumeixen que caldrà redoblar esforços per reforçar la prospecció i la intermediació amb elles i per acompanyar les persones contractades durant el període d'adaptació al seu lloc de feina.

En aquest sentit, la reivindicació de les entitats és que les **polítiques actives d'ocupació tinguin en compte ara més que mai les persones amb especials dificultats** i apostin per impulsar programes i metodologies com el Treball amb Suport, que vetllen no només per la inserció laboral de les persones, sinó també pel manteniment del lloc de feina. Sobretot perquè les professionals d'aquestes entitats, a banda d'oferir orientació laboral i fer acompanyament al treball tant a la persona com a l'empresa, atenen les necessitats de suport emocional que puguin tenir les persones.

POR A L'EXCLUSIÓ DEL MERCAT DE TREBALL

La incertesa laboral és la principal preocupació també de les persones usuàries de les entitats, segons declaren els i les professionals de les entitats consultades. Qui té feina tem perdre-la (48,1%) i qui està en cerca intueix que el mercat laboral oferirà escasses oportunitats (46,2%).

Alhora, com es pot veure en la següent taula, els preocupa la seva salut física i emocional i, en menor mesura, la dificultat que pot suposar haver-se d'adaptar als nous requeriments del treball com el coneixement de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC).

Taula 2. Preocupacions de les persones usuàries dels serveis en relació a les conseqüències de la crisi del coronavirus

Motiu	%
Por a perdre el lloc de feina	48,7
Manca d'oportunitats laborals en un context de recessió	46,2
Preocupació per al seva salut física i emocional	30,8
Adaptar-se a les TIC	10,3

Informe elaborat per ACTAS, AMMFEINA i Dincat